

Юлія Маначинська,
Світлана Белік,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

СИСТЕМА ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОБЛІКОВА ФІКСАЦІЯ ЗМІН

Маначинська, Ю.; Белік, С. Система пенсійного забезпечення в Україні: сучасний стан та облікова фіксація змін // Стан та перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю в умовах євроінтеграційних процесів: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, м. Чернівці, 26-27 листопада 2015 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. – 296 с. – С. 213-215

Пенсія – регулярна, яка виплачується раз на місяць або одноразова грошова допомога, що призначається у встановленому державою порядку окремим категоріям населення. Сутність пенсії полягає у наданні громадянам матеріального забезпечення. Право на отримання пенсії може бути з самого народження або з'являється на протязі життя [1].

Згідно із статтею 2 Закону України «Про пенсійне забезпечення» [2] громадянин України мають право на державне пенсійне забезпечення за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника та за вислугу років.

В Україні створена і діє єдина державна система пенсійного забезпечення. Вона виявляється насамперед у тім, що виплата пенсій практично усім категоріям пенсіонерів здійснюється за рахунок Пенсійного фонду України і прямих асигнувань з Державного бюджету, призначених на пенсійне забезпечення. Єдина система має централізоване правове регулювання, що гарантує повсюдно на всій території країни рівні умови і норми, однакові можливості здійснення громадянина України одного з найважливіших соціальних прав [1, с. 39].

Мінімальна пенсія у 2015 р. для громадян України встановлюється Законом «Про держбюджет на 2015 рік » за поданням Кабінету Міністрів України, у відповідності до якого – з 01. 01. 2015 р. сума мінімальної пенсії становила – 949 грн., а з 01. 09. 2015 р. – 1074 грн. [3].

Закон «Про пенсійне забезпечення» відповідно до Конституції України гарантує всім непрацездатним громадянам України правова матеріальне забезпечення за рахунок суспільних фондів споживання шляхом надання трудових і соціальних пенсій [2].

Правління Пенсійного фонду України наділене повноваженнями, передбаченими законом, приймати постанови, затверджувати положення, інструкції та інші нормативно-правові акти Пенсійного фонду України [4].

Нормативно-правова база, що регулює діяльність Пенсійний фонду України забезпечує:

- збирання та акумулювання страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, призначених для пенсійного забезпечення, повного і своєчасного фінансування витрат на виплату пенсій, допомоги на поховання та інших соціальних виплат, що здійснюються за рахунок коштів Фонду;
- виплати пенсій, допомоги на поховання та інших соціальних виплат відповідно до чинного законодавства;
- ефективне використання коштів, призначених для пенсійного забезпечення;
- функціонування автоматизованої системи персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

- проведення просвітницької та роз'яснювальної роботи серед населення щодо впровадження нового пенсійного забезпечення;

- інформування застрахованих осіб про накопичені в системі персоніфікованого обліку дані стосовно страхового стажу та заробітної плати [4].

Внески до Пенсійного фонду займають значну частину у сумі податкових та неподаткових платежів суб'єктів господарювання. Зазвичай, Пенсійний фонд недоотримає кошти обов'язкових внесків і це призводить до компенсації за рахунок коштів Державного бюджету. Компенсація підлягає різниці між сумою страхових внесків, сплачених платниками фіксованого податку за спеціальною ставкою, та сумою страхових внесків, які були б сплачені ними на загальних засадах. Органи Пенсійного фонду відображають такі суми як дотації з Державного бюджету. Це призводить до неправильного відображення коштів в обліку та спотворення звітних показників про виконання бюджету Фонду [5].

Значний вплив на діяльність Пенсійного фонду мають державні органи влади, страхувальники, одержувачі пенсійних виплат. На організацію обліку пенсійних забезпечень впливають такі зовнішні фактори:

1) політичні – домовленості між країнами, законодавча база, політика держави відносно інших країн, внутрішня політична ситуація в країні;

2) економічні – темпи інфляції, зайнятість та рівень доходів населення, платоспроможність підприємств, рівень податкових ставок, демографічна ситуація;

3) технологічні – використання новітньої обчислювальної техніки в бухгалтерському обліку для збору, обробки та передачі інформації;

4) соціальні – відношення більшої чисельності населення до системи пенсійного страхування, зміна суспільних цінностей [6].

Отже, в Україні приділяється значна увага нормативно-правовому регулюванню стану пенсійного забезпечення в цілому. Проте, нестача бюджетних коштів, що обумовлена постійними інфляційними процесами в країні, спонукає ту обставину, при якій, навіть забезпечені пенсією громадяни стають більш незахищеними в умовах всезростаючих цін на споживчі товари й послуги. Адже, пенсія – це єдиний дохід для непрацездатних осіб, тому слід приділяти більше уваги питанням реформування Пенсійної системи України та підтримки рівня життя населення, які цього потребують, в силу чого зростає необхідність у дієвій та оперативній розробці раціональної системи облікових процедур.

Список використаних джерел:

1. Сирота, І. М. Право соціального забезпечення в Україні : підручн. / І. М. Сирота. – Х. : Оддісей, 2001. – 384 с.

2. Про пенсійне забезпечення : Закон України за станом на 02 березн. 2015 р. N 213-VIII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.

3. Мінімальна пенсія – 2015 в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/kadry-zarplata/pensii/1962..>

4. Офіційний сайт веб-сайт Пенсійного фонду України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/publish/article>

5. Адамик, О. Облік органами Пенсійного фонду компенсованих з Держбюджету сум недоотриманих доходів [Електронний ресурс] / О. Адамик // Наука молода: зб. наук. праць. молод. вчених Терноп. нац. екон. ун-ту. – №10. – 2008. – С.187-191

6. Ткачук І.М. Облік і контроль в органах Пенсійного фонду України : теорія та практика [Текст] : автореферат дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / І. М. Ткачук ; Держ. вищий навч. заклад «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : [б. в.], 2008. – 15 с. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://govuadocs.com.ua/docs/index-3559299-1.html>.